

Forskning om vandringsvikens lekvandringar och beståndets status i Torneälven

Till Torneälven stiger sannolikt Finlands största vildsvinsbestånd som förökar sig helt på naturlig väg utan odling. Storleken på svina i Torne älv, som vandrar för lek, har minskat över tid och tidpunkten för lekvandring har försenats. Det finns ingen exakt information om svins huvudsakliga lekplatser eller om deras rörelser i älven före leken. Naturresursinstitutet undersöker med nya forskningsmetoder området för vandringsviken och bedömer tillståndet för viken baserat på prover som samlats in från svinsbeståndet.

Torneälvens vandringsvik stiger upp från havet till älven för att leka från slutet av juli till början av oktober. Leiken sker i mitten av oktober. Under lekvandringen fångas vik med både håv och nät. Svinsfisket i slutet av sommaren är en lokal tradition för invånarna vid älven, och håvfisket är nominerat till Unescos lista över immateriellt kulturarv.

Till skillnad från nästan alla andra stora älvar i Finland har Torneälven inga dammar som stör vandringsvikens uppgång. Baserat på tidigare fångstanteckningar kan vandringsvikar simma uppför älven tiotals kilometer. För att kunna övervaka viken sätts en liten sändare, som är en plastkapsel på några centimeter, in i buken på vik genom ett snitt, vilket gör att den inte syns utanför fisken. Med 16 akustiska mottagare som installerats mellan Torneå stad och Kattilakoski övervakas den markerade svins lekvandring. Varje mottagare registrerar fiskens identifierare och observationstiden när den är några hundra meter från mottagaren. Syftet med uppföljningen är att ta reda på var svina leker, hur snabbt de simmar till lekområdet, om de stannar kvar i området fram till leken eller om de rör sig aktivt längs älven före leken. Uppgifterna kan utnyttjas exempelvis vid bedömning av effekterna av fisket och i den särskilda skyddet av lekområden från skadliga förändringar.

Forskare Topi Lehtonen från Naturresursinstitutet berättar att totalt 30 svik märks i två omgångar. Sändarnas batteri håller i ett år. Med sändarna kan man också ta reda på när fiskarna återvänder från älven till havet efter lek och hur många fiskar som överlever att ta sig tillbaka till havet.

”Om fiskaren hittar en märkning på den vik han fångat, hoppas vi att han kontaktar forskarna vid Naturresursinstitutet. Det betalas en liten ersättning för märket. Märket kan installeras i en ny fisk under hösten”, säger Topi Lehtonen.

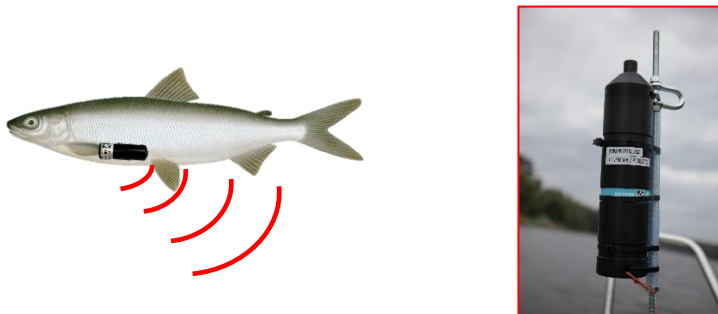
Förutom märkningen samlas det också in sviprover i forskningen, där storlek och ålder på lekande fiskar bestäms på olika platser längs älven. Vid Torneälv avslutas svinsfisket den 14 september då fredningstiden börjar men i samband med forskningen kommer det exceptionellt att fiskas även efter detta. Syftet är att ta reda på om vik fortfarande vandrar in i älven under september och oktober, och om dessa individer avviker från de så kallade sommarsvik som vandrat in tidigare.

De uppgifter som samlas in genom forskningen används för att bedöma sikbeståndet i Torneälven och som grund för reglering av fisket, och de stöder åtgärder för att säkerställa sikens reproduktion och livskraft. Torneälvens fiskpopulation påverkas inte bara av fångsttrycket i havet utan även av förändringar i livsmiljön, vilket påverkar storleken och fångsterna av sik.

Forskningen som genomförs av Naturresursinstitutet finansieras av fonden för fiskelicensintäkter i Torne älv samt Finsk-svenska gränsälvscommissionen.

Ytterligare information om forskningen ger

Topi Lehtonen, e-post: topi.lehtonen@luke.fi, tel. +358 295322835



En liten sändare monteras i sikens buk och mottagare (i bilden en upptagen mottagare) i älven tar emot signaler från flera hundra meters avstånd.

